

Barraca 12

Artés

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Turó de Can Vila
Emplaçament Sota mateix del dipòsit d'aigua, situat al Turó de Can Vila.

Coordenades:

Latitud: 41.78522
Longitud: 1.9408
UTM Est (X): 411985
UTM Nord (Y): 4626472

Classificació

Número de fitxa 08010 - 136
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVIII-XIX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Altres
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 002A00005
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dt., 16/01/2007 - 01:00

Descripció

Barraca de vinya construïda en pedra seca i exempta en un marge que separa dues antigues feixes. Actualment per la feixa posterior hi passa un camí. La barraca va estar construïda aprofitant el marge que separa el camí que condueix al dipòsit de dalt del Turó de Can Vila i la feixa que es troba davant de la

barraca. És de planta quadrangular de 3,50 x 2,40 metres i murs de 65 cm d'amplada. Obertura orientada a migdia.

L'entrada és elevada, amb un marxapeu. La coberta ha estat reforçada amb una capa de ciment d'uns dos centímetres de gruix, i per sobre d'aquest s'hi ha col·locat la terra característica i la pedra d'acabament propis de les cobertes d'aquest tipus de barraca.

Per sobre de la llinda hi ha un forat, com si fos una "nevera" però a la part externa.

Observacions:

Actualment la barraca continua utilitzant-se, ja que a l'interior s'han pogut observar eines del camp.

Al voltant de la barraca el pagès hi té dipòsits per recollir l'aigua de la pluja.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Artés aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya. Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que a Artés, la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages i Artés, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge.

Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal.

Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pp. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella,

núm. 29. Manresa, pp. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pp. 9-11.

